

Prvouka – úprava platná od 1. 9. 2009

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět je realizován ve vyučovacím předmětu Prvouka. Předmět Prvouka je vyučován v 1.a 2. ročníku s časovou dotací dvě hodiny týdně. Ve třetím ročníku 3 hodiny týdně, z toho je jedna hodina disponibilní. Výuka probíhá v kmenových třídách a dle potřeby jsou využívány odborné učebny a ostatní prostory školy. Na běžnou výuku ve vyučovacích hodinách navazují různé akce (např. exkurze, projekty, divadelní představení, návštěvy výstav a muzeí, pobytové akce). Na Prvouku ve 4.a 5. ročníku navazují předměty Vlastivěda a Přírodověda.

Obsahem tohoto předmětu jsou témata týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky a zdraví. Hlavním cílem je vytvářet ohleduplný vztah k přírodě a kulturním výtvorům, poznávat a tolerovat rozdíly mezi lidmi, uplatňovat obecná pravidla soužití, samostatně jednat a vystupovat, orientovat se ve světě informací v regionálních a širších souvislostech, objevovat, poznávat a pojmenovávat pozorované skutečnosti, umět vytvářet pracovní návyky, dbát o bezpečnost zdraví sebe i druhých.

Dovednosti, které si v jeho rámci žáci osvojují, jsou důležité pro praktický život.

Výchovné a vzdělávací strategie

Zásadní výchovné a vzdělávací postupy ve vyučovacím předmětu prvouka směřují k utváření klíčových kompetencí.

Kompetence k učení

- nabízet žákovi různé způsoby, metody a strategie učení, které jim umožní samostatně organizovat a řídit vlastní učení
- vést žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací a k jejich propojování
- vést žáky k pozorování a pojmenování věcí, jevů a dějů, chápání vzájemných vztahů a souvislostí

Kompetence k řešení problémů

- vést žáky k vnímání problémových situací ve škole a mimo ni, na základě vlastních znalostí analyzovat podstatné a promýšlet cestu ke správnému řešení
- vést žáky k vyhledávání informací z různých zdrojů, k vybírání nejvhodnějšího řešení problému, k ověřování správnosti řešení problému a k obhajobě svého rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- vést žáky k výstižnému vyjadřování svých myšlenek, názorů a dojmů, k respektování jiných názorů
- seznámit žáky s využíváním různých textů, obrazových materiálů a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální

- vést žáky ke schopnosti pracovat ve dvojici a v pracovní skupině při řešení problémových situací, vyhledávání informací a zpracování závěrů a k respektování dohodnutých pravidel

Kompetence občanské

- vést žáky k respektování názoru druhých lidí, k uznávání jednotlivce jako osobnosti
- na základě přímých zkušeností vést žáky k poznávání místní a regionální skutečnosti
- vést žáky k chápání základních vztahů související s environmentálními problémy, se životním prostředím a jeho významu jako celku

Kompetence pracovní

- vytvářet u žáků dovednost objektivně zhodnotit výsledky své práce, prezentovat je, dodržovat jednoduché pracovní postupy a aplikovat je v praxi, dodržovat zásady bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Osnovy

1.ročník

Místo kde žijeme

Prostředí školy a domova

Bezpečná cesta do školy

Lidé kolem nás

Postavení jedince v rodině

Mezilidské vztahy

Vlastnosti lidí

Lidé a čas

Hodiny,dny v týdnu

Roční období

Režim dne

Rozmanitost přírody

Charakteristika ročních období

Počasi

Rostliny a živočichové

Člověk a jeho zdraví

Lidské tělo

Životaspráva

Pravidla chování

Osobní bezpečí

Pravidla silničního provozu

Bezpečné chování

2.ročník

Místo kde žijeme

Orientace v místě bydliště

Rozdíly mezi prostředím

Lidé kolem nás

Role členů rodiny

Mezilidské vztahy

Pracovní činnosti lidí

Volný čas

Lidé a čas

Určování času

Měsíce v ročních období

Současnost a minulost

Rozmanitost přírody

Rostliny a živočichové v ročních období

Rozlišení živé a neživé přírody

Člověk a jeho zdraví

Lidské tělo

Péče o zdraví

Pravidla chování

Osobní bezpečí
Pravidla silničního provozu
Bezpečné chování

3.ročník

Místo kde žijeme

Práce s plánem obce
Obec a její části
Orientační body v obci

Lidé kolem nás

Pracovní činnosti lidí
Povolání
Volný čas
Mezilidské vztahy

Lidé a čas

Orientace v čase
Minulost, přítomnost, budoucnost
Kultura a historie obce

Rozmanitost přírody

Živá a neživá příroda
Voda, vzduch, půda, oheň

Člověk a jeho zdraví

Lidské tělo
Péče o zdraví
Pravidla chování
Osobní bezpečí
Pravidla silničního provozu
Bezpečné chování

1. ročník			
očekávané výstupy žáka	učivo	průř. témata	mezipř. souvislosti
<ul style="list-style-type: none"> orientuje se v místě svého bydliště a školy rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí 	Místo, kde žijeme <ul style="list-style-type: none"> prostředí školy a domova, orientace v místě bydliště a školy bezpečná cesta do školy 		Tv - Turistika
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům 	Lidé kolem nás <ul style="list-style-type: none"> postavení jedince v rodině, role členů rodiny, mezigenerační vztahy mezilidské vztahy, komunikace pravidla slušného chování mezilidské vztahy, pomoc nemocným, sociálně slabým vlastnosti lidí 	OSV – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí (já jako zdroj informací o sobě) OSV - Sociální rozvoj - Poznávání lidí (vzájemné poznávání se ve skupině/třídě) -Mezilidské vztahy (péče o dobré vztahy)	
<ul style="list-style-type: none"> využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě 	Lidé a čas <ul style="list-style-type: none"> určování času – hodiny celé, dny v týdnu, části dne, roční období režim dne 		M-Obor přirozených čísel do dvaceti -Práce s daty
<ul style="list-style-type: none"> pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích 	Rozmanitost přírody <ul style="list-style-type: none"> den a noc charakteristika ročních období pozorování změn počasí reakce rostlin a živočichů na roční období 	EV – Vztah člověka k prostředí (náš životní styl- spotřeba věcí, energie, odpady)	Pv - Přírodniiny
<ul style="list-style-type: none"> uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví 	Člověk a jeho zdraví <ul style="list-style-type: none"> lidské tělo péče o zdraví správná životospráva 		Tv - Vyrovnávací cvičení
<ul style="list-style-type: none"> dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných 	<ul style="list-style-type: none"> pravidla chování ve školním řádu 	OSV – Morální rozvoj –Řešení problémů (dovednosti pro řešení problémů)	
<ul style="list-style-type: none"> chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě 	<ul style="list-style-type: none"> osobní bezpečí krizové situace situace hromadného ohrožení 		Čj – Krátké mluvené projevy
<ul style="list-style-type: none"> uplatňuje základní pravidla silničního provozu 	<ul style="list-style-type: none"> pravidla silničního provozu v roli chodce, cyklisty 		
<ul style="list-style-type: none"> reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných 	<ul style="list-style-type: none"> správné a bezpečné chování při mimořádných událostech 		

1. ročník			
událostech			

2. ročník			
<i>očekávané výstupy žáka</i>	<i>učivo</i>	<i>průř. témata</i>	<i>mezipř. souvislosti</i>
<ul style="list-style-type: none"> vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost 	Místo, kde žijeme <ul style="list-style-type: none"> prostředí školy a domova, orientace v místě bydliště a školy bezpečná cesta do školy rozdíly mezi městským a vesnickým prostředím 		Tv -Turistika a pobyt v přírodě (chůze po vyznačené trase i podle mapy)
<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi odvodí význam různých povolání a pracovních činností projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům 	Lidé kolem nás <ul style="list-style-type: none"> postavení jedince v rodině, role členů rodiny, mezigenerační vztahy mezilidské vztahy, komunikace pravidla slušného chování pracovní činnosti lidí, různá povolání volný čas a jeho využití mezilidské vztahy, pomoc nemocným, sociálně slabým vlastnosti lidí 	OSV – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí (jak se promítá mé já v mém chování) MUV – Lidské vztahy (právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci)	
<ul style="list-style-type: none"> využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka 	Lidé a čas <ul style="list-style-type: none"> určování času – hodiny – celé, čtvrt, půl, třičtvrtě měsíce v ročním období současnost a minulost v našem životě způsob života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života 		M – Práce s daty
<ul style="list-style-type: none"> rozřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků 	Rozmanitost přírody <ul style="list-style-type: none"> reakce rostlin a živočichů na roční období rozlišení živé a neživé přírody 	EV – Vztah člověka k prostředí (naš životní styl, spotřeba věcí, energie, odpady)	Pv -Vlastnosti materiálu, přírodniny, pěstitelské práce
<ul style="list-style-type: none"> uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví 	Člověk a jeho zdraví <ul style="list-style-type: none"> lidské tělo péče o zdraví správná životospráva 		
<ul style="list-style-type: none"> dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných 	<ul style="list-style-type: none"> pravidla chování ve školním řádu 	OSV – Sociální rozvoj – Kooperace a kompetice (rozvoj individuálních	Čj – Základní komunikační pravidla

2. ročník

2. ročník			
		dovedností pro kooperaci)	
<ul style="list-style-type: none">• chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě	<ul style="list-style-type: none">• osobní bezpečí krizové situace• situace hromadného ohrožení	OSV- Morální rozvoj – Řešení problémů (rozhodování z hlediska různých typů problémů)	
<ul style="list-style-type: none">• uplatňuje základní pravidla silničního provozu	<ul style="list-style-type: none">• pravidla silničního provozu v roli chodce, cyklisty		Tv – Turistika a pobyt v přírodě
<ul style="list-style-type: none">• reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	<ul style="list-style-type: none">• správné a bezpečné chování při mimořádných událostech		

3. ročník			
očekávané výstupy žáka	učivo	průř. témata	mezipř. souvislosti
<ul style="list-style-type: none"> vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí 	Místo, kde žijeme <ul style="list-style-type: none"> práce s plánem své obce osobní bezpečí nebezpečné situace 		Tv -Turistika a pobyt v přírodě (chůze po vyznačené trase i podle mapy)
<ul style="list-style-type: none"> začlení svou obec (město) do příslušného kraje a oblužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě) 	<ul style="list-style-type: none"> název obce a její části význačné orientační body, historická a památná místa v obci 		
<ul style="list-style-type: none"> rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost 	<ul style="list-style-type: none"> rozdíly mezi městským a vesnickým prostředím 		Vv – Odlišná vizuální interpretace
<ul style="list-style-type: none"> odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností 	Lidé kolem nás <ul style="list-style-type: none"> pracovní činnosti lidí – tělesná a duševní práce různá povolání volný čas a jeho využití 		
<ul style="list-style-type: none"> projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům 	<ul style="list-style-type: none"> vztahy mezi lidmi osvojení vhodného chování k ostatním spolužákům 	OSV – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí (moje vztahy k druhým lidem) -Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy (chování podporující dobré vztahy, respektování, pomoc)	
<ul style="list-style-type: none"> využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti 	Lidé a čas <ul style="list-style-type: none"> základní orientace v čase den, týden, měsíc, rok minulost, přítomnost, budoucnost 		M – Číselná osa, obor přirozených čísel do tisíce
<ul style="list-style-type: none"> pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije 	<ul style="list-style-type: none"> kultura a historie naší obce, města 		Čj – Literární pojmy – pověst
<ul style="list-style-type: none"> uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí na příkladech porovnává minulost a současnost 	<ul style="list-style-type: none"> proměny způsobu života v minulosti a přítomnosti 		Pv – Lidové zvyky

3. ročník

<ul style="list-style-type: none"> roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě 	Rozmanitost přírody <ul style="list-style-type: none"> rozlišení živé a neživé přírody základní význam vody, vzduchu, ohně a půdy podmínky života na Zemi 	EV – Vztah člověka k prostředí (náš životní styl, spotřeba věcí, energie, odpady)	Tv – Turistika a pobyt v přírodě Pv – Pěstitelské práce
<ul style="list-style-type: none"> provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů 	<ul style="list-style-type: none"> pozorování a porovnávání vlastností vody, vzduchu, přírodnin 		
<ul style="list-style-type: none"> uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví 	Člověk a jeho zdraví <ul style="list-style-type: none"> lidské tělo péče o zdraví správná životospráva 		
<ul style="list-style-type: none"> dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných 	<ul style="list-style-type: none"> pravidla chování ve školním řádu 	OSV – Sociální rozvoj – Kooperace a kompetice (rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci)	Čj – Základní komunikační pravidla
<ul style="list-style-type: none"> chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepřijemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě 	<ul style="list-style-type: none"> osobní bezpečí krizové situace situace hromadného ohrožení 	OSV – Morální rozvoj – Řešení problémů (problémy v mezilidských vztazích)	
<ul style="list-style-type: none"> uplatňuje základní pravidla silničního provozu 	<ul style="list-style-type: none"> pravidla silničního provozu v roli chodce, cyklisty 		
<ul style="list-style-type: none"> reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech 	<ul style="list-style-type: none"> správné a bezpečné chování při mimořádných událostech 		